

ADVENDIPÄRG TOOB JÕULUOOTUSE

Jaana Maria Unga, Tiina Klement, foto Marilin Pärna

Novembrikuu viimase pühapäevaga algas adventiaeg, mis kristlikus maailmas tähistab Kristuse sündimise ootusaega. Advent (ld k *adventus*) tähendabki otseselt saabumist või tulemist. Adventiajal on aga mitmeid tähendusi. Läbi detsembrikuu vältaval perioodil saame peatuda ja mõtiskleda, miks Jeesus maailma tuli ning mis tähendust kätkeb Jeesus-laps meie jaoks. Jeesuse sünni ootusel on ka sügavam mõte, mis peitub Jeesuse lõplikus tagasitulekus ja kristlaste valmisolekus selleks.

Adventiaega hakati kristlaste seas tähistama juba 4. ja 5. sajandil. Algselt oli see paastu- ja palveaeg, mis aja jooksul kujunes üle detsembrikuu kulgevaks hooajaks. Advent kestab neli pühapäeva kuni jõuludeni.

Adventiaeg on paljude inimeste jaoks ootuse ja lootuse aeg, mida täidavad rikkalikud traditsioonid. Üks tuntumaid sümboleid jõulude ootuse perioodist on küünlad ja jõulupärg. Põhja-eurooplastele on küünlavalgus pimedal ajal väga selge sümbol, ent jõulude perioodil muutub oluliseks ka küünalde arvu tähendus. Adventipärga asetatakse tavaliselt viis küünalt. Igal pühapäeval süüdatakse uus küünal kuni jõuluõhtuni. Nii suureneb valgus igal nädalal. Vilkuvate küünlaleekide valgus tuletab meile meelde, kes on Jeesus: „Mis on tekkinud tema kaudu, oli elu, ja elu oli inimeste valgus. Ja valgus paistab pimeduses, ja pimedus ei ole seda omaks võtnud.“ Jh 1:3b-5

Küünaldegaga adventipärg moodustab paljude maade kristlaste jaoks olulise osa jõuluootuse traditsioonist. Arvatavasti pärineb selline pimedal ajal pärjale või rattale asetatud küünalde traditsioon kristluse-eelsest ajast. On tõendeid, et germaanlased ja skandinaavlased süütasid külmadel ja pimedatel detsembrikuudel pärgade või rataste ümber küünlaid, et anda lootust kevadiste soojade ja pikema päikesega päevade tulekule. Pärg või ratas on nende jaoks sümboliseerinud „maaratta“ või looduse aastaringi, kus pimedale ajale järgneb valgem ja päikeserohkem aeg.

Keskajal hakkasid kristlased adventipärgi kasutama, et end vaimselt jõuludeks ette valmistada. Kristus on valgus, mis tuli maailma, et hajutada patu pimedus ning tuua tõde ja Jumala armastus inimestele.

Neli ootusaja küünalt ja üks jõuluküünal on kõige traditsioonilisem variant küünalde asetusest, kuid läbi ajaloo on lugusid, kus leidlikud kristlased on laiendanud tavasid. Näiteks on teada üks lugu Saksamaalt, kus luterlik vaimulik tegi pärja vankrirattast ning asetas rattaringi sisse kaksikümme väikest punast küünalt ja neli suurt valget küünalt. Punased küünlad süüdati argipäeviti ja valged pühapäeviti. Adventiküünalde värvidest saab lähemalt lugeda ka koguduse eelmise aasta detsembrinumbrist.

Adventipärg on sarnaselt adventiküünaldele samuti traditsioonide ja sümbolitega seotud. Tänapäeval kasutatakse adventipärga tihti ka ilma küünaldeta. Pärjale on moevoolude muutudes antud erinevaid kujusid, kuid kristlaste jaoks võiks põhiline sümbolika kanda jätkuvalt ootusajale omast tähendust.

Adventipärg on ringikujuline, millel pole algust ega lõppu. Ring sümboliseerib Jumala igavikku, hinge surematust ja Kristuses leiduvat igavest elu. See tuletab meile meelde Jumala lõputut armastust ja igavest elu, mille Ta meile kingib.

Pärg tehakse tavaliselt igihaljaste taimede okstest või paljastest okstest, millele võib lisada erinevaid igihaljaste taimede oksid. Igihaljad taimed sümboliseerivad igavest elu keset talvekülma ja surma, kuna nende lehed või okkad on pidevalt rohelised. Taimede valikul saab tähendusega minna veelgi sügavamale. Loorber tähistab võitu tagakiusamise ja kannatuste üle. Mänd, iileks ja jugapuu sümboliseerivad surematust. Seedril arvatakse olevat jõu ja tervenemise kuvand. Iileks kannab lisaks eelnimetatule ka erilist kristlikku tähendust: torkivad lehed meenutavad okaskrooni ning selle punased marjad viitavad verepiiskadele Kristuse laubal. Marjade punane värv sümboliseerib Jeesuse ohvrit ja ristisurma meie pattude eest. Sama tähendust kannab ka paljastest okstest tehtud adventipärg, mis sarnaneb kibuvitsapärjale Jeesuse peas (Jh 19:5), ning sellele kinnitatud verepiisku meenutavad punased marjad. Pärjale võib samuti lisada käbisid, mis sümboliseerivad uut elu, mille Jeesus oma ülestõusmise kaudu toob.

Eelnevat kokku võttes võib tõdeda, et adventipärg kannab endas palju sügavat tähendust, kui lihtsalt kaunistamiseks mõeldud ese. Igihaljas pärg kujutab meie hinge surematust ja uut, igavest elu, mis on meile töötatud Kristuse kaudu. Okaskrooni meenutav pärg aga tuletab meile meelde, et Jeesus on andnud oma elu, et meie võiksime surmast vabaks saada. Pärjal olevad küünlad lisavad valguse ja ootuse sümbolikat, kinnitades taaskord, et Jumala Sõna valgustab meie elu.